

www.balikesir.gov.tr

www.gmka.org.tr

Balıkesir Valiliğince hazırlanıp, Güney Marmara Kalkınma Ajansı tarafından bastırılmıştır.

This brochure was prepared by the Governorship of Balıkesir and published by the South Marmara Development Agency.

www.balikesir.gov.tr

**Görkemli Yapıları ve Zenginliğiyle
Ünlü:**

Kyzikos Antik Kenti

Antik Çağ yazarlarına göre Marmara kıyılarında kurulan ilk koloni kenti olan Kyzikos, limanları, tapınağı, tiyatrosu, şarabı, zeytinyağı, mermeri, sikkeleri ve parfümleri ile ünlüdür.

Öyle ki Florus, kentten şöyle bahsetmiştir: "Kyzikos kenti, binalarının lüksü, limanlarının zenginliği, kalesi, surları ve mermerden kuleleriyle, Asya kıyısını onurlandırır."

The Ancient City of Kyzikos Famous for its Magnificent Buildings and Richness

Kyzikos which according to the writers of antiquity was the first colony built on the shores of Marmara, was famous for its harbors, temple, theatre, wine, olive oil, marble, coins and perfume.

So much so that Florus talks about the city as: 'The city of Kyzikos dignifies the shore of Asia with its luxurious buildings, the richness of its ports, its castle, its city walls and towers.'

Hadrian Tapınağı / Hadrian Temple

Marmara Denizi'nin güneyindeki Kapıdağ Yarımadası'nın (Antik Arktonnesos) Erdek ve Bandırma Körfezleri arasındaki bataklığın hemen kuzeyinde geniş bir alana yayılmış olan Kyzikos, bugün 'Belkis' ve 'Balkız' olarak anılır.

Yörede yerleşim Neolitik Dönem'le (M.Ö. 6 bin) başlayıp, Kalkolitik Dönem'le (M.Ö. 5 bin) devam etmiştir.

Mysia'daki Olympos (Uludağ) yamaçlarına yerleşmiş olan Dolionlar, Kyzikos'da yaşamış en eski kavimdir. Bu nedenle bu bölge Dolionia veya Dolionis diye adlandırılır. Şehir adını genç yaşta öldürülen Dolion Kralı Kyzikos'dan almıştır.

Kyzikos, which was located in the north of the swamps between Kapıdağ peninsula's (ancient city of Arktonnessos) Erdek and Bandırma bays south of the Marmara sea, is called 'Belkis' and 'Balkız' today.

The settlements in the region started in the Neolithic era (6 thousand B.C.) and continued in the Chalcolithic era (5 thousand B.C.)

The Dolions which settled in the skirts of Olympos (Uludağ) in Mysia is the oldest tribe to have lived in Kyzikos. That's why the region is called Dolionia or Dolionis. The city takes its name from Kyzikos, King of Dolion who was killed at a young age.

Mitolojiye göre Karadeniz'in Kolkhis (Gürcistan) ülkesine kaçırılan altın postu aramak için, yola çıkan Argonautlar (Argolu gemici kahramanlar) yolda Kyzikos'a uğrarlar. Kral Kyzikos Argonautları ağırlar ve yanlarına bol kumanya vererek uğurlar. Gemileriyle yola çıkan Argonautlar o gece fırtınaya yakalanıp tekrar karaya çıkmak zorunda kalırlar. Gece karanlığında tekrar Dolonia topraklarına çıktıklarını farketmeyen Argonautlar, Kral Kyzikos'u ve yanındakileri düşman zannederek saldırırlar. Bu çarpışmada Kral Kyzikos ölür ve şehir Kyzikos adını alır.

According to the myth the Argonauts (the sailors of Argo) who had set out to find the Golden Fleece that was taken to the Black Sea's Kolkhis (Georgia) made a stop in Kyzikos. King Kyzikos shows them great hospitality and send then sends them off with provisions. The Argonauts were caught in a storm at night and had to go back to the land. Not realizing they were back in Dolonia in the dark of night, they attack King Kyzikos and his men. The king dies and the city is named Kyzikos.

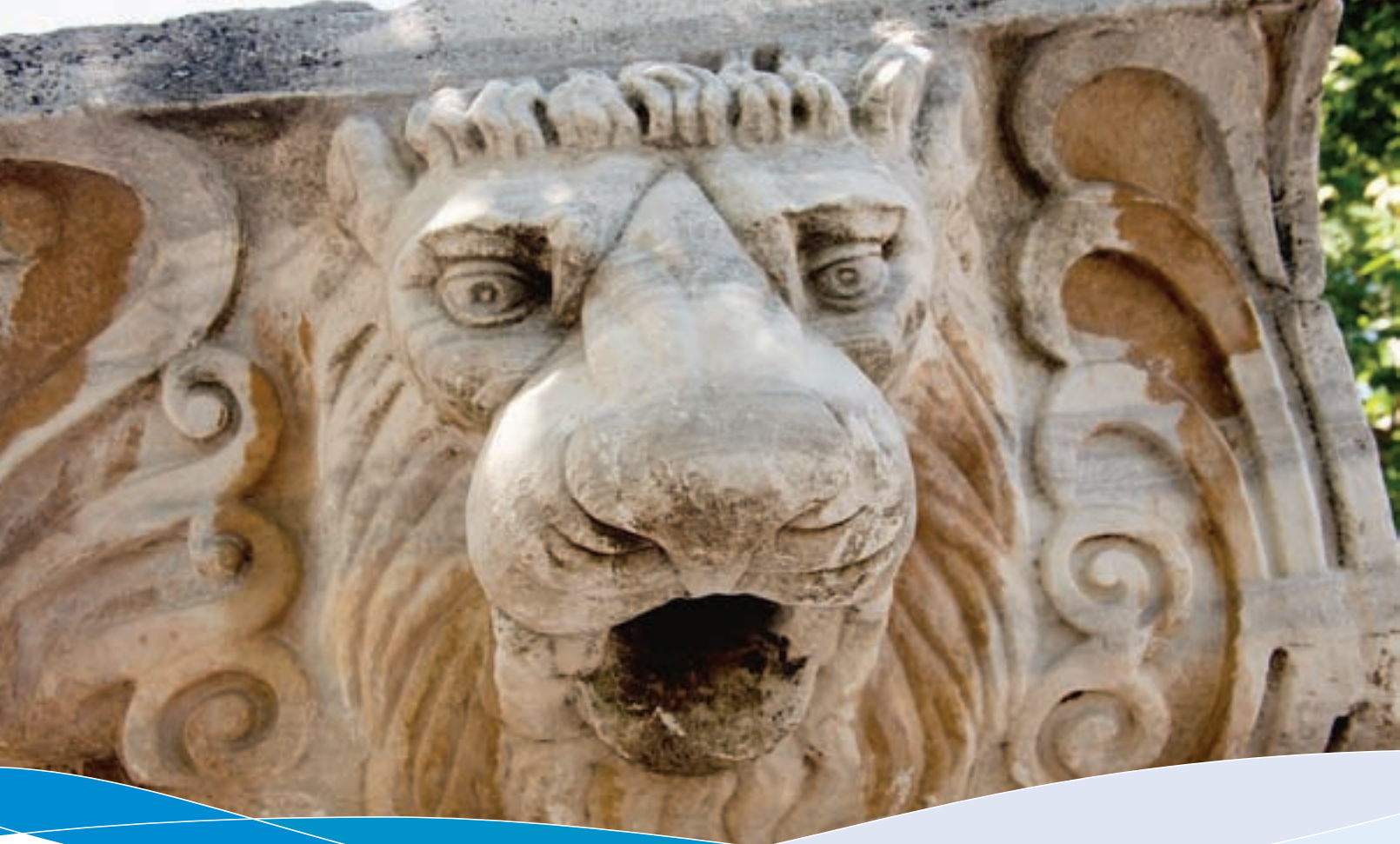

Bir süre İonia şehirlerinin en önemlilerinden biri olan Miletos'un (Söke-Balat Köyü) kolonisi olarak varlığını sürdürmüştür. Kyzikos bağlı bulunduğu zengin Lydia Devleti'nin M.Ö. 546 tarihinde Kyros tarafından yıkılmasıyla birlikte sırasıyla Perslerin, Makedonyalıların ve Romalıların egemenliğine geçmiştir.

Kentin kurucusu Kral Kyzikos M.Ö. 362'de Arteka'yı (Erdek) ele geçirdikten sonra Kyzikos önemli bir ticaret merkezi olmuştur. Kyzikos 25 kilometrelik alanı ile Efes'ten daha büyük bir kent olup, bölgenin başkenti olma özelliğine de sahipti. Roma egemenliği altındayken kent için Roma İmparatorluğu tarafından (M.S. 297) Kyzikos stateri (para) bastırılmıştır. Bu staterler, döneminin en tanınmış ve değerli paraları arasında gösterilmiştir.

For a while it was a colony of Miletus (Söke-village of Balat), one of İonia's most important cities. After the fall of the rich state of Lydia, to which Kyzikos was bound, in 546 B.C by Cyrus, it has gone under the rule of the Persians, the Macedonians and the Romans in that order.

After the founder of the city King Kyzikos seized Arteka (Erdek) in 362 B.C, Kyzikos became an important trade center. With its 25 kilometer area, being larger than Efes, it was the region's capital. During the Roman rule, the Roman Emperor had state (money) imprinted for this city (297 A.D). These monies were the most valuable and well-known currency of their time.

MİMARİ BULUNTULAR

Kyzikos ve Erdek, özellikle M.Ö. 334-30 yıllarında Helenistik Çağ'da ve yine Roma dönemlerinde, mimaride ve sanatta, özellikle heykeltıraşlık alanlarında erişilmez bir düzeye ulaşmıştır. Kapıdağ'da çıkarılan rengarenk mermerleri büyük bir ustalıkla nakşeden Kyzikoslu heykeltıraşların, o dönemin birçok kral ve imparatorluklarına saraylar, saray süslemeleri, dönemin Tanrıları adına tapınaklar, mezar süslemeleri, sütun başlıkları, köprüler, su kemerleri yaptıkları bilinmektedir. Dünyanın sekizinci harikaları arasında yer alan Kyzikos'taki Hadrianus Tapınağı da İmparator Hadrianus adına Kyzikoslu mimarlarca yapılmış. Bugün Ege'de Efes, Söke, Milet ve Bergama'daki çeşitli mabetlerin sütun başlıkları ile süslemelerinin Kyzikoslu mimarlarca yapıldığı biliniyor. Kyzikos'tan geri kalan ve bilinen tarihi mimari zenginlikleri şöyle sıralayabiliriz; Hadrianus Tapınağı, Kyzikos Amphitiyatrosu, Altıköşe kuleler, Bouletarion, Bergama Kraliçesi Apollonis'in adına oğulları tarafından yaptırılan tapınak, Hazine adı verilen ve her biri bir mimarın gözetimindeki üç depo, Kirazlı Yayla Manastırı, Palata Çeşmesi,

ARCHITECTURAL FINDINGS

Kyzikos and Erdek have reached unreachable levels in architecture and arts, especially sculpting in 334-330 B.C during the Hellenistic and Roman periods. The sculptors of Kyzikos who have imprinted the colorful marbles of Kapıdağ with great mastery, are known to have worked on the kings' and emperor's palaces, temples, tomb decorations, column heads, bridges and aqueducts. The temple of Hadrianus in Kyzikos, which is one of the eight wonders of the world, was built for the Emperor Hadrianus by architects from Kyzikos. Today it is known that many of the column heads of various temples in Efes, Söke, Milet and Bergama of the Aegean region were made by architects from Kyzikos. The list of the historical architectural pieces that are known to have survived from Kyzikos is as follows: The temple of Hadrianus, Kyzikos Amphitheatre, six corner towers, Bouleuterion, the temple dedicated to Apollonius, Queen of Bergama by her sons; three warehouses, whose construction was oversaw by different architects, called the treasury, Kirazlı Yayla Monastery, the fountain of Palata, the Church of Agios Nikolas, Muhla Castle, Seyitgazi hill and castle, the church in Zeytin Adası.

Agios Nikolas Kilisesi, Muhle Kalesi, Seyitgazi Tepesi ve Kalesi, Zeytin Adasında bulunan kilise. Kyzikos'da yapılan binaların hemen hepsinin güzelliği kadar büyük bir itina ile yapıldığını binaların içinde ve dışında bulunan işlenmiş mermerler ve frizlerle süslemelerden anlaşılmaktadır. En çok rastlanan friz örnekleri medousa başı ve öküz kafasıdır.

Kyzikos'un bulunduğu alan bugün birinci derecede arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir.

Kyzikos aynı zamanda bilim ve kültür alanında tarihe ışık tutacak düzeyde bir antik kenttir. Dönemin en ünlü filozofları, matematikçileri, astronomi bilgileri, ünlü tarihçi ve edebiyatçıların yanı sıra zamanın en ünlü coğrafyacısı ve deniz bilimcisi Kaşif Eudeksos da Kyzikos'da yetişmiştir.

Bu kadar eski görkemli tarihi mazesini tarihin derinliklerinde bırakıp gelen Kyzikos ve Erdek son Bizans Dönemleri'nde de Bizans'ın şarap, zeytin, zeytinyağı, balık ve ipek deposu olmuştur. İ.S. 543 yılında gördüğü büyük bir deprem nedeniyle, Antik Dönem'de dünyanın sekizinci harikası olarak anılan Hadrian Tapınağı; Kyzikos Amphitiyatrosu yıkılmış; üç limanı, şarap, zeytinyağı, buğday, mermer, sikke ve parfümleri ile ünlü kent terkedilmiştir.

The buildings of Kyzikos have been decorated with great skill and care; expert craftsmanship can be seen in all the marble decorations and friezes. The most common frieze is the Medusa head and the ox head.

The region where Kyzikos is located has been declared an Archeological Preservation Site of priority one.

Kyzikos is also an ancient city that can hold light science and culture in history. The most famous philosophers, mathematicians, astronomers, historians and men of literature of their time, and also Eudeksos who was the most well-known geographer and marine scientist of his time, were all from Kyzikos.

Leaving behind such a magnificent historical past, Kyzikos and Erdek has become the state's provider of wine, olives, olive oil, fish and silk during the last period of the Byzantine Empire.

During the big earthquake of 543 A.D, the Temple of Hadrian, which was one of the eight wonders of the world in antiquity demolished, along with Kyzikos amphitheatre and three ports; after which the city famous for its wine, olive oil, marble, coins and perfume was abandoned.

HADRIAN TAPINAĞI

Kyzikos kentinde tespit edilmiş dört tapınağın en büyük ve en önemlisidir. Kentin batısında konumlanan Hadrian Tapınağı, İmparator Hadrian'a adanmıştır. Geç Roma Dönemi'nde, dünyanın 7 harikasından biri olarak kabul edilen tapınak günümüzde Bandırma-Erdek karayolunun Düzler mevkiinde, karayolundan yaklaşık 300 metre içeride yer almaktadır. Hadrian Tapınağı'ndan günümüze tonozlu temelleri kalmıştır.

THE TEMPLE OF HADRIAN

It is the biggest and most important temple out of the four that were identified in Kyzikos. The Temple of Hadrian which was dedicated to the Emperor Hadrian is located in the west of the city. The temple which was considered to be one of the 7 wonders of the world during the late Roman Period is located in the Düzler district of the Bandırma-Erdek highway and it is 300 meters away from the highway. Today only the vaulted foundations survive of the Temple of Hadrian.

Kyzikos Amphitiyatrosu / Kyzikos Amphitheatre

KYZIKOS AMPHİTİYATROSU

İki yamaç arasında bulunan bir dere vadisine inşa edilmiştir. Amphitiyatroların, gladyatör oyunlarından başka, su balesi ve deniz savaşı sahnelerinin temsil edilmesinde de kullanıldığı antik kaynaklardan anlaşılmıştır. Bunun için gerekli olan su, arenanın altından dere suyunun bentlerle biriktirilmesi ile sağlanmıştır. Kyzikos Amphitiyatrosu'nun uzunluk ve çapraz dış ölçüleri 180x155 metredir. Bu ölçülerle en büyük ve en ünlü amphitiyatrolar arasına girmektedir. İmparator Hadrian zamanında M.S. 130 yıllarında yapılmaya başlandığı söylenebilir.

KYZIKOS AMPHITHEATRE

It was built in a stream valley between two slopes. Antique sources indicate that the amphitheatre was also used for aqua shows and representation of sea war scenes, aside from gladiator games. The necessary water was provided by accumulating stream water under the arena in little dams. The dimensions of the amphitheatre were 180*155 meters. Making it one of the biggest and most famous of its kind. Its construction started in 130 A.D. during Emperor Hadrian's reign.

TİYATRO

Kentin önemli yapılarından birisidir. Antik kaynaklar bu tiyatronun, Anadolu'daki diğer tiyatrolarla karşılaştırıldığında, büyüklük ve bezemelerinin güzelliğiyle önemli bir yere sahip olduğunu vurgular. Tiyatro, Greek tiyatroları gibi tepenin eğimine yerleştirilmiş olup, günümüze gelen kalıntılardan anlaşıldığı kadarıyla anıtsal bir skene yapısına sahipti.

THEATRE

It is one of the most important buildings of the city. Ancient sources indicate that when compared to other theatres in Anatolia in size and beauty of decorations, this one holds a special place. Judging from the ruins of the theatre, which was located on a slope like Greek theatres, it contained a monumental scene structure.

Tiyatro / Theatre

KİRAZLI MANASTIRI

Kapıdağ Yarımadası'nın kuzeydoğu sahilinde yer alan Ballıpınar Köyü'nün 6 kilometre tam batısında kalır. Kapıdağ köylerinden Yukarı Yapıcı Köyü ile Kumburgaz Köyü arasında bir yükseklikte "Kırızlı Manastırı" adı verilen ve çok eskiden kurulmuş olan bu manastıra ait 400 yıl önceki bir fermanda buradaki keşişlerin bütün vergilerden muaf oldukları yazılıdır. Oldukça yakın zamana kadar bazı ahşap odalarla küçük bir kiliseden oluşan manastır, Kyzikos Metropolitisi Konstantinos Aleksandrides tarafından 90 odalı büyük bir manastırla güzel bir kiliseye çevrilmiş ve içine bir Meryemana resmi yerleştirilmiştir. Bu durum da yarımadayı, "Dini Merkez" konumuna getirmiştir.

KIRAZLI MONASTERY

It is located 6 kilometers west of the village of Ballıpınar, which is on the northeastern shore of the Kapıdağ peninsula. On a 400 year old decree belonging to this very old monastery called 'Kırızlı Monastery', that is located between the villages of Yukarı Yapıcı and Kumburgaz of Kapıdağ, it is stated that all monks are exempt of all taxation. The monastery that initially consisted of a couple small rooms and a chapel; has been converted to a large monastery with 90 rooms and a beautiful church inside which a picture of the Virgin Mary was placed, by the Metropolitan Bishop of Kyzikos Constantine Alexandrines. This situation turned the peninsula into a 'Religion Center'.